

УДК 811.512.161'367.625:81'42
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/97-3-40>

Тетяна ТИМКОВА,
orcid.org/0000-0002-1711-056X
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри східної і слов'янської філології
Київського національного лінгвістичного університету
(Київ, Україна) tetiana.timkova@knl.u.edu.ua

Вікторія ФРАНЦУЗ,
orcid.org/0009-0009-2883-1213
студентка IV курсу факультету східної і слов'янської філології
Київського національного лінгвістичного університету
(Київ, Україна) viktoria.frantsuz@knl.u.edu.ua

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ЗАСОБИ АКТУАЛІЗАЦІЇ ВВІЧЛИВОСТІ У СУЧАСНОМУ ТУРЕЦЬКОМУ ПИСЕМНОМУ ДІЛОВОМУ МОВЛЕННІ

У статті здійснено комплексний аналіз лексико-граматичних засобів актуалізації ввічливості у сучасному турецькому писемному діловому мовленні. Дослідження ґрунтується на положеннях когнітивно-дискурсивної та прагматичної парадигм, що дозволяє розглядати ввічливість не лише як мовну категорію, а й як соціокультурний феномен, який визначає характер офіційної комунікації. Актуальність теми зумовлена потребою системного опису мовних стратегій, що забезпечують ефективність ділового спілкування в умовах жорсткої ієрархічної структури турецького суспільства.

У роботі окреслено теоретичні засади дослідження категорії ввічливості, спираючись на моделі П. Брауна та С. Левінсона, теорію мовленнєвих актів Дж. Сірля, комунікативні максимуми Г. Грайса та концепцію культурних скриптів А. Вежбицької. Залучено також положення теорії культурних вимірів Г. Хофстеде, що пояснюють соціологічні чинники формування мовних стратегій у турецькому діловому дискурсі. У контексті турецького мовознавства використано напрацювання Д. Аксана, З. Коркмаз та Д. Акара, які досліджували семантику та прагматику етикетних формул, а також граматичні механізми вираження пошани.

На лексичному рівні проаналізовано стандартизовані звертання, урочисті формули, а також дієслівні конструкції, що функціонують як ключові маркери статусної диференціації у вертикальній та горизонтальній комунікації. Встановлено, що правильний вибір між цими одиницями є критичним для дотримання професійного етикету та уникнення комунікативних невдач.

Грамматичний аспект ввічливості представлений використанням множини замість однини, пасивних конструкцій, модальних форм та іменникових структур, які забезпечують деперсоналізацію висловлювання, пом'якшення інтенції та створення атмосфери професійної дистанції. Особливу увагу приділено прагматичним функціям цих засобів, що дозволяють мінімізувати ризик конфлікту та підтримувати баланс між автором і адресатом у діловому листуванні.

Результати дослідження засвідчують, що ввічливість у турецькому писемному діловому мовленні реалізується як багаторівнева система, де лексичні та граматичні засоби взаємодіють для формування комунікативного простору пошани. Вона виконує не лише етикетну, а й регулятивну функцію, забезпечуючи ефективність офіційної комунікації та відображаючи соціокультурні особливості турецького суспільства.

Ключові слова: турецька мова, писемне ділове мовлення, ввічливість, мовленнєвий етикет, лексико-граматичні засоби, прагматика, соціокультурні чинники.

Tetiana TIMKOVA,
orcid.org/0000-0002-1711-056X
PhD in Philology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Eastern and Slavic Philology
Kyiv National Linguistic University
(Kyiv, Ukraine) tetiana.timkova@knlu.edu.ua

Viktorii FRANTSUZ,
orcid.org/0009-0009-2883-1213
4th-year undergraduate student at the Faculty of Eastern and Slavic Philology
Kyiv National Linguistic University
(Kyiv, Ukraine) viktorii.frantsuz@knlu.edu.ua

LEXICO-GRAMMATICAL MEANS OF EXPRESSING POLITENESS IN CONTEMPORARY TURKISH WRITTEN BUSINESS DISCOURSE

The article presents a comprehensive analysis of lexico-grammatical means employed to actualize politeness in contemporary Turkish written business communication. The study is grounded in the principles of cognitive-discursive and pragmatic paradigms, which enable the interpretation of politeness not only as a linguistic category but also as a sociocultural phenomenon shaping the nature of official interaction. The relevance of the research is determined by the necessity of a systematic description of linguistic strategies that ensure the effectiveness of business communication within the rigid hierarchical structure of Turkish society.

The theoretical framework of the study relies on the models of P. Brown and S. Levinson, J. Searle's speech act theory, H. Grice's communicative maxims, and A. Wierzbicka's concept of cultural scripts. Additionally, G. Hofstede's theory of cultural dimensions is employed to explain sociological factors influencing the formation of linguistic strategies in Turkish business discourse. Within the context of Turkish linguistics, the works of D. Aksan, Z. Korkmaz, and D. Akar are utilized, as they examine the semantics and pragmatics of etiquette formulas as well as grammatical mechanisms of expressing respect.

At the lexical level, the study analyzes standardized forms of address, ceremonial formulas, and verbal constructions functioning as key markers of status differentiation in vertical and horizontal communication. It is established that the appropriate choice among these units is crucial for maintaining professional etiquette and avoiding communicative failures.

The grammatical dimension of politeness is represented by the use of plural forms instead of singular, passive constructions, modal forms, and nominal structures. These mechanisms provide depersonalization of utterances, mitigation of communicative intent, and the creation of professional distance. Special attention is devoted to the pragmatic functions of these devices, which minimize the risk of conflict and maintain balance between author and addressee in business correspondence.

The findings demonstrate that politeness in Turkish written business discourse operates as a multi-layered system, where lexical and grammatical means interact to construct a communicative space of respect. Politeness fulfills not only an etiquette function but also a regulatory one, ensuring the effectiveness of official communication and reflecting the sociocultural characteristics of Turkish society.

Key words: Turkish language, written business discourse, politeness, speech etiquette, lexico-grammatical means, pragmatics, sociocultural factors.

Постановка проблеми. У сучасних підходах лінгвістики вивчення офіційно-ділового стилю виходить за межі простого аналізу правил оформлення документів. Сьогодні науковий інтерес до цієї теми зосереджений на тому, як мова допомагає будувати стосунки між людьми в офіційно-діловій сфері. Основним елементом такої взаємодії є категорія ввічливості, яка має глибоке соціокультурне коріння загалом та в турецькій мовній культурі зокрема. Дослідження лексико-граматичних засобів актуалізації ввічливості у турецькому писемному діловому мовленні є надзвичайно важливим, оскільки турецька мова відома своєю розгалуженою ієрархічною структурою та складною системою етикетних форм.

Актуальність обраної теми зумовлена специфікою турецького офіційно-ділового мовлення, де

ввічливість виступає як обов'язкова вимога професійної етики. Для турецького суспільства характерне чітке розмежування соціальних статусів, що безпосередньо відображається у мовленні. Кожне офіційне звернення вимагає від автора точного підбору слів та граматичних конструкцій, які б відповідали статусу адресата. Будь-яка помилка у виборі форми звертання або ступеня ввічливості може бути сприйнята як прояв неповаги, що негативно впливає на результат ділової комунікації.

Проблема дослідження полягає в багатогранності засобів, якими виражається повага в турецькій мові. На лексичному рівні це використання специфічних форм звертання та стійких формул. На граматичному рівні ввічливість реалізується через складну систему афіксів, використання

множини замість однини та особливих модальних конструкцій, що пом'якшують тон висловлювання. Також важливо розуміти, що в турецькій мові існує суттєва різниця між комунікацією «вертикальною» (від підлеглого до керівника або установи) та горизонтальною (між колегами або рівнозначними організаціями). Кожен з цих векторів вимагає окремого набору мовних засобів (Акар, 2001: 58).

Попри те, що окремі аспекти турецького мовленнєвого етикету вже розглядалися у працях відомих лінгвістів таких як Д. Аксан (D. Aksan) та Д. Акар (D. Akar), системного опису саме писемного ділового мовлення з фокусом на взаємодію лексики та граматики наразі бракує. Зокрема, у сучасній науковій літературі недостатньо висвітлено питання щодо традиційних норм ввічливості та як вони адаптуються до вимог сучасного стилю комунікації.

Таким чином, необхідність комплексного лінгвістичного аналізу засобів ввічливості в турецькому діловому мовленні обумовлена потребою створити чітку теоретичну базу для розуміння того, як функціонує офіційна комунікація. Результати такого дослідження матимуть не лише теоретичне значення, а й практичну цінність для фахівців у сфері перекладу, дипломатії та міжнародного співробітництва, допомагаючи їм уникати комунікативних невдач.

Аналіз досліджень. Теоретичний фундамент вивчення категорії ввічливості у світовій лінгвістиці був закладений у працях П. Браун та С. Левінсона (Brown, Levinson, 1987), чия прагматична модель «збереження обличчя» стала методологічною основою для більшості сучасних досліджень. Дослідники визначили ввічливість як інструмент мінімізації комунікативних ризиків, що є дуже важливим для офіційно-ділового дискурсу. Проте для глибокого розуміння природи офіційного звернення необхідно звернутися до теорії мовленнєвих актів Дж. Сірля (Searle, 1969), який класифікував типи висловлювань залежно від їхньої комунікативної мети.

Важливий внесок у розуміння принципів кооперації, що лежать в основі ділового спілкування, зробив Г. П. Грайс (Grice, 1975). Його комунікативні максими стають теоретичним дзеркалом, через яке ми бачимо, як турецька ділова мова свідомо порушує максимум стислості задля дотримання максими ввічливості.

Питання етнокультурних розбіжностей у мовленнєвій поведінці ґрунтовно розроблені у працях А. Вежбицької (Wierzbicka, 1991, 2003). Її концепція «культурних скриптів» є ключовою для пояснення того, чому універсальні категорії ввічливості набувають у турецькому соціумі специфічних ієрархічних рис, що не притаманні англосаксонській моделі спілкування.

Соціокультурний вимір ділової комунікації неможливо аналізувати без урахування теорії

культурних вимірів Г. Хофстеде (Hofstede, 1984, 2001). Його дослідження «дистанції влади» (*power distance*) дає соціологічне обґрунтування лінгвістичним фактам: високий показник дистанції влади в турецькій культурі безпосередньо зумовлює жорстку лексико-граматичну регламентацію звертань у вертикальній комунікації.

В українському мовознавстві питання стратегій мовленнєвої поведінки та культури ділового спілкування посідають чільне місце у працях Ф. Бацевича (2004, 2010). Дослідник розглядає ввічливість крізь призму теорії мовленнєвих актів, наголошуючи на детермінованості вибору мовних одиниць соціальними ролями та інтенціями комунікантів. Його концепція комунікативного кодексу дозволяє інтерпретувати турецькі етикетні формули не просто як лексичні одиниці, а як складні прагматичні сигнали, що маркують статусний баланс у системі «автор – адресат». Вагоме значення для нашого аналізу мають також дослідження О. Селіванової (2006, 2008), яка у межах когнітивно-дискурсивної парадигми досліджує етнокультурну специфіку мовленнєвого етикету. Її підхід допомагає глибше зрозуміти природу турецьких концептів пошани, що інтегровані в структуру ділового листа.

Офіційно-діловий стиль як специфічна сфера актуалізації мовних норм ґрунтовно проаналізований у роботах Л. Мацько (2007) та С. Шевчук (2010). Дослідниці акцентують увагу на важливості стандартизації та уніфікації засобів ввічливості, що є критичним для професійної комунікації. Зокрема, питання використання граматичних засобів дистанціювання та деперсоналізації висловлювання (використання множини, пасивних конструкцій тощо) у різних типах дискурсу висвітлені у працях Л. Белехової (2002). Їхні теоретичні напрацювання щодо дискурсивних стратегій дозволяють провести кореляцію між універсальними законами ділового етикету та специфічними лексико-граматичними засобами турецької мови.

У контексті турецького мовознавства вагомий внесок у дослідження семантики та прагматики етикетних форм зробив Д. Аксан (Aksan, 2000). У своїх працях він обґрунтував соціокультурну детермінованість турецької мови, довівши, що вибір лексичних одиниць безпосередньо залежить від статусу комунікантів та соціального контексту. Питання граматичної структури та історичного розвитку турецьких форм ввічливості детально висвітлені у роботах З. Коркмаз (Korkmaz, 2003), яка проаналізувала функціонування дієслівних категорій та займенників у формах звертання.

Велика частина досліджень присвячена специфіці саме ділової комунікації. Зокрема, Д. Акар (Akar, 2001) здійснила ґрунтовний аналіз макроконтекстуальних чинників, що впливають на стратегії ввічливості в турецькому діловому мовленні.

Дослідниця довела, що параметри «влади» (вертикаль) та «соціальної дистанції» (горизонталь) є визначальними при виборі між стратегіями прямої та непрямой ввічливості. Питання реалізації пошани в академічному та професійному середовищі також розглядалися у працях С. Доганджай-Актуну та С. Каміслі (Dogancaş-Aktuna, Kamisli, 1997), які акцентували увагу на ієрархічності турецького соціолінгвістичного простору.

Попри значну кількість теоретичних напрацювань, лексико-граматичні засоби актуалізації ввічливості саме в сучасному писемному діловому мовленні, з урахуванням трансформацій під впливом цифрових технологій, потребують системного узагальнення.

Метою дослідження є виявлення та систематизація лексичних і граматичних засобів, що забезпечують актуалізацію категорії ввічливості у сучасному турецькому писемному діловому мовленні, а також визначення їхніх прагматичних функцій у контексті офіційної комунікації.

Виклад основного матеріалу. Лексичний рівень турецького ділового мовлення характеризується високим рівнем стандартизації та використанням специфічних етикетних формул, що мають на меті вираження поваги до адресата та підтримання належної комунікативної дистанції. Згідно з дослідженнями Д. Аксана (Aksan, 2000), лексичні одиниці в турецькій мові мають не лише денотативне значення, а й значне соціальне навантаження, що визначає вибір слова залежно від статусу мовця.

Основним лексичним маркером ввічливості в сучасному турецькому діловому письмі є слово *Sayın* (Шановний/-а). Відповідно до «Положення про процедури та принципи офіційного листування» (Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, 2020), це звертання є обов'язковим елементом адресації та вживається перед прізвищем особи або назвою її посади: звертання за прізвищем – *Sayın Yılmaz* (Шановний пане Йлмаз); звертання за посадою – *Sayın Bakan* (Шановний пане Міністр), *Sayın Rektör* (Шановний пане Ректор).

У менш формальному, але офіційному середовищі (наприклад, між колегами одного рівня соціального статусу) вживаються слова *Beu* (до чоловіків) та *Hanım* (до жінок), які ставляться після імені: *Sayın Ali Beu* (Шановний пане Алі), *Sayın Ayşe Hanım* (Шановна пані Айше). Використання цих одиниць дозволяє збалансувати офіційність з професійною прихильністю, що Н. Озкан класифікує як стратегію позитивної ввічливості (Özkan, 2018: 145).

Важливим аспектом лексичної актуалізації ввічливості є використання одиниць *Değerli* (Шановний) та *Muhterem* (Вельмишановний). Як зазначає Д. Аксан, лексема *muhterem* вживається у випадках, що потребують підкресленої урочис-

тості (Aksan, 2000: 172). Натомість слово *değerli*, за визначенням Н. Озкана є характерним для сучасної ділової комунікації, де воно виконує функцію гармонізації стосунків між партнерами, виступаючи менш формальною альтернативою універсальному звертання *Sayın* (Özkan, 2018: 148).

Найбільш специфічною рисою турецького ділового мовлення є лексична опозиція дієслів *arz etmek* та *rica etmek*. Ця пара виступає головним інструментом актуалізації ввічливості в кінці документів або листування. Якщо відбувається «вертикальна комунікація» до особи або установи вищого статусу використовується виключно *arz ederim* (подаю на розгляд; прошу розглянути). Це демонструє визнання ієрархічної переваги адресата: *Bilgilerinize arz ederim* (Подаю до Вашого відомого).

При горизонтальній комунікації (між рівними за статусом особами) використовується *rica ederim* (прошу). У діловому контексті це слово позбавлене відтінку особистого благання і функціонує як ввічливий спосіб вираження прохання або вказівки до дії: *Gereğini rica ederim* (Прошу вжити необхідних заходів).

Як зазначає Д. Акар, правильний вибір між *arz etmek* та *rica etmek* є критичним для турецького ділового етикету. Помилка у цій парі слів може бути розцінена як грубе порушення субординації або некомпетентність автора (Akar, 2001: 62).

Згідно з Н. Озканом, офіційний стиль вимагає використання усталених виразів, які пом'якшують наказовий тон повідомлення та підкреслюють професійну повагу. Наприклад, *Tasviplerinize arz ederim* (Подаю на ваш розгляд та схвалення), використовується, коли остаточне рішення залежить від керівника (Özkan, 2018: 152).

Замість займенника *Siz* (*Bu*) часто використовуються лексеми *Makamınız* (досл. Ваша позиція) або *Tarafınız* (досл. Ваша сторона), що дозволяє перевести розмову з особистого рівня на офіційний. Для завершення листа залежно від ступеня офіційності вживається *Saygılarımla* (З повагою) або *En derin saygılarımla* (З найглибшою повагою).

Таким чином лексична актуалізація ввічливості в турецькому діловому мовленні базується на суворому дотриманні статусних маркерів та використанні стандартизованих мовленнєвих формул, що забезпечують безконфліктну комунікацію в офіційно-діловому середовищі.

Якщо лексичні засоби в турецькому діловому мовленні забезпечують прояв поваги через звертання та кліше, то граматичні засоби виступають інструментом для врегулювання комунікативної дистанції. Граматична актуалізація ввічливості базується на стратегіях деперсоналізації, пом'якшення інтенції та ієрархії. Як зазначає З. Коркмаз, специфіка турецької граматики дозволяє автору офіційного документа трансформувати пряме висловлювання у складну конструкцію,

що мінімізує ризик комунікативного конфлікту (Korkmaz, 2003: 452).

Фундаментальним граматичним засобом ввічливості в турецькій мові є використання форм другої особи множини (займенник *Siz* та відповідні афікси приналежності другої особи множини *-ınız/-iniz/-unuz/-ünüz*) замість однини. У писемному діловому мовленні цей засіб є обов'язковим і виконує функцію «соціального бар'єра».

Використання множини дозволяє автору дистанціюватися від адресата, підкреслюючи офіційний характер стосунків. Наприклад, замість прямої вказівки *Bilgine sunarım* (Подаю до твого відома) у офіційно-діловому стилі використовується виключно форма *Bilginize sunarım* (Подаю до Вашого відома). Згідно з соціолінгвістичним підходом Д.Акар, така граматична множина нейтралізує особистісний аспект звернення, фокусуючи увагу на професійному статусі отримувача листа (Akar, 2001: 64).

Одним із найбільш ефективних засобів актуалізації ввічливості у турецькому офіційно-діловому мовленні є широке вживання пасивного стану. Пасив дозволяє усунути суб'єкта дії (виконавця) з речення, що робить виклад максимально об'єктивним і позбавляє його відтінку особистого тиску. Особливо репрезентативним є вживання пасивних форм дієслів у кінці звернення чи документа. Наприклад, конструкція *Gereği rica olurum* (досл. проситься до вживання необхідних заходів) сприймається зі значно більшою повагою та офіційністю в порівнянні з активною формою *Gereğini rica ederim* (Прошу вжити необхідних заходів). Дослідниця Д. Акар класифікує це явище як стратегію «негативної ввічливості», де пасив виступає засобом об'єктивізації інформації (Akar, 2001: 65).

Для пом'якшення спонукальної інтенції (прохання, вимоги чи розпорядження) у турецькому писемному мовленні використовуються форми можливості на *-abil/-ebil*. Поєднання цієї форми з питальною часткою *-mi/-mi* дозволяє перетворити наказ на ввічливу пропозицію або запит.

Наприклад, замість директивного *Gönderiniz* (Надішліть) у діловому листі вживається форма *Gönderebilir misiniz?* (Чи не могли б Ви надіслати?). Використання широкого часу (*Geniş Zaman*) у таких конструкціях створює ефект «незобов'язальності», що формально залишає за адресатом право на вибір, тим самим зберігаючи його «комунікативне обличчя». Як наголошує Н. Озкан, такі модальні структури є основою сучасної турецької бізнес-риторики, де ввічливість реалізується через надання адресату ілюзії свободи дій (Özkan, 2018: 156).

Ще одним граматичним маркером офіційності є тенденція до заміни дієслівних форм іменниковими конструкціями. Це надає тексту документа статичності, притаманної канцелярському стилю. Наприклад, конструкція *Ödenmesi hususunda...* (Щодо

питання сплати...) сприймається як більш ввічлива та ввічлива, ніж пряме звернення через дієслово *Ödemeniz için...* (Щоб Ви сплатили...). Це дозволяє змістити акцент із дій конкретної особи на сам процес чи предмет обговорення, що відповідає вимогам професійного етикету.

Отже, граматична актуалізація ввічливості в турецькому діловому письмі є комплексною системою, де категорія числа, стан дієслова та модальність працюють на створення атмосфери поваги, дистанції та професійної об'єктивності.

Висновки. Проведений аналіз лексико-граматичних засобів актуалізації ввічливості у сучасному турецькому писемному діловому мовленні дозволяє констатувати, що ця категорія є фундаментом офіційного дискурсу, який забезпечує не лише дотримання етикету, а й чітку ієрархічну регламентацію відносин. Встановлено, що ввічливість у турецькій діловій традиції реалізується як комплексна система, де мовні одиниці обираються відповідно до соціальної дистанції та статусного домінування учасників комунікації.

На лексичному рівні ключовим інструментом побудови поштивісного простору є стандартизовані звертання та професійна титулатура. Використання універсальних маркерів офіційності у поєднанні зі специфічними дієслівними лексемами дозволяє автору чітко диференціювати вектори комунікації: від підпорядкованості у вертикальних зв'язках до паритетності у горизонтальних. Застосування додаткових емоційно-експресивних епітетів виступає допоміжним засобом, що дозволяє варіювати ступінь формальності тексту залежно від прагматичної мети повідомлення.

Грамматичний аспект ввічливості характеризується переважанням стратегій дистанціювання та деперсоналізації. Використання категорій числа та стану дієслова дозволяє мінімізувати суб'єктивний тиск на адресата, трансформуючи прямі вказівки у об'єктивізовані офіційні запити. Модальні конструкції можливості у поєднанні з питальними структурами відіграють вирішальну роль у пом'якшенні ілюктивної сили прохань, забезпечуючи збереження комунікативної рівноваги та поваги до автономії співрозмовника.

Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що синергія лексичних та граматичних засобів формує специфічну архітектуру турецького ділового листа. Попри глобалізаційні процеси та цифровізацію документообігу, турецький адміністративний стиль залишається консервативним у питаннях ієрархічної маркованості, що вимагає високого рівня лінгвокультурної компетенції при підготовці офіційної кореспонденції. Подальше вивчення цієї теми може бути спрямоване на аналіз трансформації етикетних норм у неформальних цифрових каналах ділового зв'язку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Aksan, D. *Anlambilimi ve Türk Anlambilimi: Ana Çizgileriyle* (2. bs.). Ankara: Engin Yayınevi, 2000, 199 s.
2. Akar, D. The macro-contextual factors of politeness strategies in Turkish business letters. In: Arıca Akkök, E., Zeyrek, D. (Eds.). *Linguistic politeness across boundaries: The case of Greek and Turkish*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2001. P. 55–72.
3. Brown, P., Levinson, S. C. *Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge: Cambridge University Press, 1987. 345 p.
4. Dogancay-Aktuna, S., Kamisli, S. *Linguistics of Power and Politeness in Turkish*. Conference on Pragmatics and Language Learning. University of Illinois, 1997. Vol. 8. P. 181–204.
5. Korkmaz, Z. *Türkiye Türkçesi Grameri: Şekil Bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2003, 1222 s.
6. *Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik*. T.C. Resmî Gazete, 2020. Sayı: 31151. URL: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/06/20200610-1.pdf>
7. Özkan, N. *Resmî Yazışma Kuralları ve Standart Dosya Planı*. Ankara: Gazi Kitabevi, 2018. 312 s.
8. Wierzbicka, A. *Cross-cultural Pragmatics: The Semantics of Human Interaction*. Berlin; New York: Mouton de Gruyter, 1991. 495 p.
9. Hofstede, G. *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations*. 2nd ed. Thousand Oaks: Sage Publications, 2001. 598 p.
10. Searle, J. R. *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press, 1969. 203 p.
11. Grice, H. P. *Logic and conversation. Syntax and Semantics*. Vol. 3: *Speech Acts*. 1975. P. 41–58.
12. Батєвич, Ф. С. *Основи комунікативної лінгвістики*. Київ: Академія, 2004. 342 с.
13. Сєліванова, О. О. *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія*. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.

REFERENCES

1. Aksan, D. (2000). *Anlambilimi ve Türk Anlambilimi: Ana Çizgileriyle* (2nd ed.). [Semantics and Turkish Semantics: Main Outlines]. Ankara: Engin Yayınevi. [in Turkish].
2. Akar, D. (2001). The macro-contextual factors of politeness strategies in Turkish business letters. In Arıca Akkök, E., Zeyrek, D. (Eds.), *Linguistic politeness across boundaries: The case of Greek and Turkish*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 55–72.
3. Brown, P., Levinson, S. C. (1987). *Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge: Cambridge University Press, 345 p. [in English].
4. Dogancay-Aktuna, S., Kamisli, S. (1997). *Linguistics of Power and Politeness in Turkish*. Conference on Pragmatics and Language Learning, 8. University of Illinois. 181–204.
5. Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi Grameri: Şekil Bilgisi*. [Grammar of Turkish of Turkey: Morphology] Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1222 p. [in Turkish].
6. *Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik*. (2020). [Regulation on Procedures and Principles to be Applied in Official Correspondence] *T.C. Resmî Gazete*, No. 31151. Retrieved from <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/06/20200610-1.pdf> [in Turkish].
7. Özkan, N. (2018). *Resmî Yazışma Kuralları ve Standart Dosya Planı*. [Rules of Official Correspondence and Standard File Plan] Ankara: Gazi Kitabevi, 312 p. [in Turkish].
8. Wierzbicka, A. (1991). *Cross-cultural Pragmatics: The Semantics of Human Interaction*. Berlin; New York: Mouton de Gruyter, 495 p. [in English].
9. Hofstede, G. (2001). *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations* (2nd ed.). Thousand Oaks: Sage Publications, 598 p.
10. Searle, J. R. (1969). *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press, 203 p.
11. Grice, H. P. (1975). *Logic and conversation*. In *Syntax and Semantics*, Vol. 3: *Speech Acts*, 41–58.
12. Batsevych, F. S. (2004). *Osnovy komunikativnoi linhvistyky* [Fundamentals of communicative linguistics]. Kyiv: Akademiia, 342 p. [in Ukrainian].
13. Selivanova, O. O. (2006). *Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediia* [Modern linguistics: terminological encyclopedia]. Poltava: Dovkillia-K, 716 p. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 06.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

